

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/159/2019
Identifikačné číslo spisu: 2214207028
Dátum vydania rozhodnutia: 26.08.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ladislav Górasz
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2214207028.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ X.. S. N., bytom D. pod S. XX, v dovolacom konaní zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Olosom, so sídlom v Rajeckých Tepliciach, Karola Kaškaja 1 a 2/ K. A., bytom H. XXX, proti žalovanej Obci Blatná na Ostrove, IČO: 00 305 308, zastúpenej advokátom JUDr. Ludevítom Rabayom, so sídlom v Bratislave, Jána Smreka 1, o určenie neplatnosti zmluvy o budúcej zmluve o zriadení vecného bremena, ktorý spor bol vedený na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 15C/127/2014, o dovolaniach žalobkyne 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 24. októbra 2017 sp. zn. 9Co/256/2017 a jeho rozsudku z 31. októbra 2017 sp. zn. 9Co/329/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 24. októbra 2017, sp. zn. 9Co/256/2017 o d m i e t a.

Dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 31. októbra 2017 sp. zn. 9Co/329/2016 o d m i e t a.

Žalovanej priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcom 1/ a 2/ v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Žalobou sa žalobcovia 1/ a 2/ domáhali určenia neplatnosti zmluvy o budúcej zmluve bližšie špecifikovanej v žalobe.

2. Okresný súd Dunajská Streda (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením zo 6. mája 2016 č. k. 15C/127/2014-195 zamietol návrh žalobkyne 1/ na prerušenie konania do právoplatného skončenia sporu vedeného na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 16C/569/2015 o určenie vlastníckeho práva k parc. č. 16/3 a 16/8. Rozhodol tak majúc za to, že nie je dôvod na prerušenie konania za situácie, keď žaloba je pre nedostatok okruhu pasívne legitimovaných subjektov odsúdená na neúspech, a to bez ohľadu na výsledok sporu o určenie vlastníckeho práva.

3. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne 1/ uznesením z 24. októbra 2017 sp. zn. 9Co/256/2017 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne.

4. Okresný súd Dunajská Streda následne rozsudkom zo 6. mája 2016, č. k. 15C/127/2014-198 žalobu zamietol a žalobcom 1/ a 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne žalovanej nahradiť trovy konania. Na odôvodnenie rozsudku vo veci samej uviedol, že žalobe nie je možné vyhovieť z dôvodu neúplného určenia okruhu strán sporu, keďže žalobcovia sa domáhajú určenia neplatnosti zmluvy uzatvorenej medzi žalovanou a tretím subjektom, ktorého za žalovaného neoznačili. Dodal, že nesprávne určenie okruhu strán sporu v sporovom konaní nemôže súd odstrániť z úradnej povinnosti a nemôže o tomto nedostatku žalobcu ani poučiť, nakoľko sa jedná o hmotno-právnu skutočnosť a poučenie v tomto smere by bolo v rozpore so zásadou rovnosti účastníkov konania.

5. Krajský súd v Trnave na odvolanie žalobkyne 1/ rozsudkom z 31. októbra 2017 sp. zn. 9Co/329/2016 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcom 1/ a 2/ v celom rozsahu. Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie rozhodol vecne správne, pokiaľ poukázal na to, že nie súd, ale žalobca určuje okruh strán sporu a preto, i keď bol v rámci tohto konania známy obsah spornej zmluvy, nebolo v právomoci súdu zasahovať do okruhu strán, ktorých vo svojej žalobe žalobcovia označili.

6. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu a rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa 1/ dovolania a navrhla, aby ich dovolací súd zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolanie podala z dôvodu existencie procesnej vady zmätočnosti konania, pričom jeho prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f/ CSP. Namietala, že súd mal v konaní poučovaciu povinnosť na odstránenie nedostatku žaloby, pokiaľ bol žalovaný nedostatočne špecifikovaný a preto sa odvolací súd nedostatočne vysporiadal s jej odvolacími dôvodmi. Poukázala, okrem iného, na ustanovenie § 94 ods. 2 O.s.p. účinného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie.

7. Žalovaná vo vyjadrení žiadala odvolanie odmietnuť a uplatnila si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

9. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

10. Žalobkyňa 1/ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP. Dovolací súd je týmto dôvodom prípustnosti a dovolacím dôvodom viazaný (§ 440 CSP).

11. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na prerušenie konania ale nie je rozhodnutím vo veci samej alebo rozhodnutím, ktorým sa konanie končí. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo. Najvyšší súd preto dovolanie proti nemu odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

13. V ďalšej časti sa najvyšší súd zaoberal prípustnosťou dovolania voči napadnutému rozsudku odvolacieho súdu.

14. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

15. Preskúmaním obsahu spisu dovolací súd dospel k záveru, že dovolacie námietky žalobkyne 1/ sú neopodstatnené a v postupe odvolacieho súdu v spojení s postupom súdu prvej inštancie nezistil žiadne vady, ktoré by boli spôsobilé ukrátiť žalobkyňu na jej procesných právach a založiť tak prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

16. Žalobkyňa 1/ namieta, že súd prvej inštancie v rozpore so zákonom ju nepoučil o nedostatku v označení strán sporu na strane žalovanej, napriek tomu, že mu bolo z úradnej povinnosti zjavné, že do okruhu strán sporu patrí aj ďalší subjekt.

17. Poučovacia povinnosť súdov principiálne zakotvená v ustanovení § 5 ods. 1 O.s.p. (teraz § 160 CSP) sa vzťahovala výlučne len na procesné práva a povinnosti účastníkov vyplývajúce pre nich z Občianskeho súdneho poriadku. Otázka voľby procesného nástroja, ktorý zvolí žalobca na ochranu alebo uplatnenie svojich práv a oprávnených nárokov, ako aj jeho obsah, t.j. vymedzenie čoho konkrétne sa bude žalobca v konaní domáhať, sú otázky, ktoré zasahujú do hmotného práva a preto sa na nich poučovacia povinnosť súdu nevzťahuje. Podaná žaloba je totiž vždy vyjadrením predstáv žalobcu o jeho práve vyplývajúcom z hmotnoprávnej normy, rovnako ako záver súdu o tom, či môže takejto žalobe vyhovieť alebo nie, je výsledkom aplikácie hmotnoprávnej normy. Preto poučenie súdu nemôže reagovať na nevhodne zvolený procesný prostriedok, ktorý neobstojí z hľadiska hmotného práva, či omyl strany (účastníka) pri výbere spôsobu ochrany jej práv, ktorý nepovedie k cieľu ňou sledovanému, ak inak možno na základe takejto žaloby konať a rozhodovať, hoci s negatívnym výsledkom pre stranu sporu (účastníka konania) tak, ako tomu bolo v prejednávanej veci.

18. Poučenie súdu ohľadom žaloby na určenie neplatnosti zmluvy môže zahŕňať výlučne otázky procesného charakteru ako sú náležitosti, ktoré zákon pre podanie tohto druhu vyžaduje (§ 42 ods. 3 a § 79 ods. 1 a 2 O.s.p.). Ak by súd v konaní o určenie neplatnosti zmluvy poučil stranu sporu (účastníka) o nedostatku v okruhu ňou označených strán, prekročil by tým rámec poučovacej povinnosti podľa § 5 O.s.p., nakoľko išlo o poučenie o právach a povinnostiach vyplývajúcich z hmotného práva. Akákoľvek poučovacia povinnosť o tom, akým spôsobom by mal žalobca formulovať žalobný návrh, aby mohol byť v spore úspešný, presahuje rámec poučovacej povinnosti zakotvenej v občianskom súdnom poriadku. Zamietnutie žaloby súdom prvej inštancie a potvrdenie jeho rozhodnutia odvolacím súdom preto nemohlo mať za následok porušenia práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f/ CSP.

19. Pokiaľ žalobkyňa 1/ poukazuje v dovolaní na ustanovenie § 94 ods. 2 O.s.p., robí tak celkom neprímerane, keďže toto ustanovenie nadväzovalo na ustanovenie § 94 ods. 1 O.s.p., ktoré obsahovalo tzv. III. definíciu účastníkov nesporového konania, podľa ktorého účastníkmi konania, ktoré sa mohli začať aj bez návrhu, boli okrem navrhovateľa aj tí, o právach alebo povinnostiach ktorých sa malo konať (konania, ktoré bolo možné začať bez návrhu, vymedzoval § 81 O.s.p.). O taký prípad v danej (sporovej) veci, ktorú bolo možné začať len na návrh (teraz na základe žaloby) nejde.

20. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd dovolanie žalobkyne podané proti rozsudku odvolacieho súdu tiež odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP.

21. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že úspešnej žalovanej priznal ich náhradu voči žalobcom 1/ a 2/.

22. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.